

GRÖN, a. 2. (Isl. *Grænn*, af *Groa*, *Gro*, växa) 1) Benämning på den af de sju hufvudfärgerna i den prismatiska solbilden eller i regnbågen, som befinner emellan gult och blått, och bildas genom en blandning af dem begge. Man antager två hufvudskiftningar deraf: Mörkgrön och Ljusgrön. *Gräs och örter, blad och löf äro g-a. G. plan*, se *Gräsplan. G. häck*, lefvande häck. *G-a hvalf*, konstgjorda hvalf af träd eller buskar. *En g. rätt*, af grönsaker. (Fig. talesätt) *Göra sig g.*, söka ställa sig in genom låtsad tjänstaktighet, uppmärksamhet, artighet; äfv. söka tillägna sig äran af andras förtjenster, för att derigenom ställa sig in hos någon. (*Ihre förmodar detta talesätt härleda sig ifrån fabeln om kråkan, som iklädde sig påfågels gröna fjädrar.*) — Brukas i neutrum ofta substantivt, både i bestämd och obestämd form. a) *G-t*, grönsaker. *Låt oss få g-t till middagen. Till stor del lefa af g-t.* — b) *Det g-a*, det gröna gräset; äfv. den grönskande naturen, t. ex.: *Ligga i det g-a, spisa i det g-a; låt oss gå ut i det g-a.* — 2) (garf.) *G. hud*, rå, frisk, d. v. s. sådan den blifvit afdragen.

GRÖNAKTIG, a. 2. Af en färg, som stöter i grönt. — *Grönaktighet*, f. 3.

GRÖNFINK, m. 2. Se *Gröning*.

GRÖNFLÄCKIG, a. 2. Som har gröna fläckar på botten af annan färg. — *Grönfläckighet*, f. 3.

GRÖNFODER, n. sing. Foder af nyss slaget gräs eller ännu gröna, ej torkade foderväxter.

GRÖNFODRÄ, v. a. 1. Fodra kreatur med grönfoder. — *Grönfodring*, f. 2.

GRÖNFÄRGA, v. a. 1. Färga (tyger o. d.) grönt. — *Grönfärgande*, n. 4. o. *Grönfärgning*, f. 2.

GRÖNGRÄSET, grön'gräs'sätt o. gröngräs'sätt, n. sing. def. (sam.) Det gröna, växande gräset på marken. *Ligga i g.* — *Syn*. Det gröna.

GRÖNGUL, a. 2. 1) Gul, skiftande i grönt. — 2) Af en färg, som utgör en lika blandning af gult och blått. — *Gröngulhet*, f. 3.

GRÖNGÖDNING, f. 2. (landtbr.) Sådan slags gödning, då man genom åkerns eller gräsvallens omvändande nedplöjer grönskande växter, hvilka sedan de öfvergått till förruttelse, skola gifva jorden mera näring.

GRÖNGÖLING, m. 2. En sparfågel, af 15—14 tumms längd; hanen grönn med röd hufva, gul öfvergump; honan mindre; låtet ett gällt och starkt gi-gi-gi. *Picus viridis*. Kallas äfv. Grönspett, Gyllenrånna.

GRÖNING, m. 2. Sparfågel, 6 tum lång, hanen grön med gula vingknöter och vingkanter; honan brun med grön anstrykning, stjerten, pannan och sidor gulgröna. *Fringilla chloris*. Kallas äfv. Grönfink, Svensk Kanariefågel.

GRÖNJORD, f. sing. (geol.) Ett slags vulkanisk mineralbildning, celadon- eller svartgrön, finjordig i brottet, mjuk och matt, uppkommen genom augitens sönderdelning.

GRÖNKÅL, m. sing. (kok.) Kål, tillredd af nässlor eller molla.

GRÖNLANDSFARARE, m. 3. 1) Skeppare, som far ut ifrån Europa på hvalfiskfångst, till Grönland och Spetsbergen. — 2) Fartyg, som dertill begagnas. — 3) Sjöman på ett sådant fartyg.

GRÖNLANDSHVAL, m. 2. Benämning på den vanliga Hvalfisken. *Balaena Mysticetus*.

GRÖNLANDSSKÅL, m. 2. (nat. hist.) Ett

slags Skål, grå eller hvitaktig, tecknad med större eller mindre svarta fläckar.

GRÖNLANDSSTEK, n. 3. (sjöt.) Brukas i stället för helling, att sammanknopa varp.

GRÖNLING, m. 2. Mjukfenig benfisk af 4—5 tumms längd, med nästan trind, glatt och fläckig kropp. *Cobitis barbatula*.

GRÖNMÅLA, v. a. 1. Måla, stryka med blå färg. — *Grönmålände*, n. 4. o. *Grönmålning*, f. 2.

GRÖNMÅNGELSKA, f. 1. Mångelska, som säljer grönsaker.

GRÖNPRICKIG, a. 2. Som har gröna prickar på en botten af annan färg. — *Grönprickighet*, f. 3.

GRÖNRANDIG, a. 2. Som har gröna ränder på en botten af annan färg. Brukas isynnerhet om väfnader och klädespersedlar. *En g. väf, klädning, näsduk.* — *Grönrandighet*, f. 3.

GRÖNRUTIG, a. 2. Som har rutor, antingen helt och hållet gröna, eller bildade af gröna ränder på botten af annan färg. — *Grönrutighet*, f. 3.

GRÖNRÅG, m. 2. På åkern växande råg, som ännu icke gått i ax.

GRÖNRÖDING, m. 2. En art Rödning, som förekommer i Wetteren, af ända till 8—9 markers vikt, med rödfäckiga sidor, de undra delarna hvita, fenorna bleka eller gulaktiga. *Salmo pallidus*. Kallas äfv. Blankrödning, Ljusrödning.

GRÖNSAKER, f. 3. pl. Alla slags köksväxter, antingen de användas färska, torkade eller saltade.

GRÖNSALTA, v. a. 1. Se *Rimsalla*.

GRÖNSINKA, f. sing. Ett slags grön kalksten, som förekommer i Dannemora grufvor.

GRÖNSISKA, f. 1. En sparfågel, 4½ tum lång, gulgrön och svartstrimmig, hufvudet framtill svart. *Fringilla spinus*.

GRÖNSJUKA, f. sing. Se *Bleksot*.

GRÖNSKA, grön'ska, f. sing. 1) Grön färg på en lefvande växt: gröna blad, löf. *Trädens, buskarnes, gräsets g.* — 2) Gröna växter, örter. *Markens g. G. på botten af en sjö.*

GRÖNSKA, grön'ska, v. n. o. **GRÖNSKAS**, v. d. 1. Blifva, vara grön. *Marken, träden g. börja all g.* — *Grönskande*, n. 4. o. *Grönskning*, f. 2.

GRÖNSPIK, **GRÖNSPETT**, m. 2. Se *Gröngöling*.

GRÖNSTEN, m. sing. (mineral.) Bergart, bestående af en intim, finkornig blandning af hornblende och felsit, stundom med inmängd fältspat, eller af hornblende med schörl och glimmer, af mörk- eller svartgrå färg. Kallas äfv. Ur- eller Öfvergångsgrösten. *Aphanit*, *Diorit*.

GRÖNSTRIMMIG, a. 2. Som har gröna strimmor på en botten af annan färg. — *Grönstrimmighet*, f. 3.

GRÖNSVÅL, m. sing. Se *Grässvål*.

GRÖNÄDRIG, a. 2. Som har gröna ådror. — *Grönädrighet*, f. 3.

GRÖNÄR, n. 3. År, då grödan ej hinner mogna, till följe af för kall sommar.

GRÖNÖDLA, f. 1. En art af Ödleslägtet, 18 tum lång, hvaraf stjerten utgör 12; öfvan grön, inunder gul. *Lacerta viridis*.

GRÖNÖGD, a. 2. Som har gröna ögon. — *Grönögdhet*, f. 3.

GRÖPA, v. a. 1. o. 2. Emellan ett par qvarnstenar groft sönderkrossa säd eller malt. — *Gröpande*, n. 4. o. *Gröppning*, f. 2.